

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการนครบาลเป็นสิ่งที่ศึกษาในระดับกว้าง เพื่อที่จะสำรวจหาข้อสรุปเบื้องต้น ของแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในแง่มุมต่าง ๆ อันจะเป็นรากฐานที่สำคัญของการศึกษาเรื่องนี้ต่อไป

คงได้กล่าวมาแล้วในบทต้นว่า การศึกษาเรื่องนี้มุ่งพิจารณาหาข้อสรุปว่า "ตำรวจเลือกลงคะแนนเสียงให้ใคร มีเหตุผลอย่างไร และมีแบบแผนอย่างไรบ้าง" จากการศึกษาได้ข้อสรุปที่น่าสนใจในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ อิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตำรวจที่มีต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ความสนใจและความรู้เกี่ยวกับการเมืองกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งการบริหารการเลือกตั้งด้วย แบบแผนทั่วไปในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจนครบาลดังกล่าวจะได้นำเสนอเป็นลำดับไป

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนาโดยทั่วไปมักมีแนวโน้มแตกต่างไปจากประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประการ ที่สำคัญคือ การขยายตัวของเศรษฐกิจและสังคมไม่มีผลผลักดันให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเสมอไป ประเทศที่พัฒนาแล้วและมีการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มั่นคง ประชาชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง จะมีความสนใจไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองสูงกว่าคนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ส่วนในประเทศที่กำลัง

พัฒนาในบางประเทศ เช่น ในอินเดีย เป็นต้น ปรากฏว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ซึ่งถือว่าเจริญกว่า ไปลงคะแนนเสียงน้อยกว่าในเขตชนบทซึ่งมีความล้าหลังมากกว่า¹

ในกรณีของข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการนครบาลก็เช่นกัน สถานภาพการมีส่วนร่วมทางการเมือง และพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง ของข้าราชการตำรวจ มีลักษณะที่สอดคล้องกับการเลือกตั้งทั่วไปของคนไทย แต่ในลักษณะที่ต่างไปจากในประเทศตะวันตก ผลของการวิจัยครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่อพฤติกรรมการออกเสียงที่น่าสนใจหลายประการ

ประการแรก ข้าราชการตำรวจนครบาลที่มีอายุระหว่าง 40-59 ปี มีแนวโน้มที่จะไปลงคะแนนเสียงมากกว่าข้าราชการตำรวจที่มีอายุอยู่ในช่วง 20-39 ปี และข้าราชการตำรวจในทุกช่วงอายุ จะไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกในตนเองสูง ข้าราชการตำรวจที่มีอายุมากจะเลือกตั้งโดยคำนึงถึงพรรค ส่วนข้าราชการตำรวจที่มีอายุน้อยจะเลือกโดยคำนึงถึงทั้งพรรคและตัวบุคคลเป็นเกณฑ์ในอัตราค่อนข้างสูง

ประการที่สอง ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพรานและระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าไม่ได้มีความตั้งใจไปลงคะแนนเสียงสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีการศึกษาต่ำกว่า และมีเหตุผลของการไปเลือกตั้งว่าต้องการให้ได้คนที่ตนพอใจเป็นรัฐบาล ในระดับเดียวกับข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาสูง มีแนวโน้มลงคะแนนเสียงโดยคำนึงถึงทั้งพรรคและตัวบุคคลรวมกันเป็นเกณฑ์มากกว่าต่อตัวบุคคลหรือพรรคอย่างเดียว

---

¹Norman Nie, G. Bingham Powell Jr., and Kenneth Prewitt, "Social Structure and Political Participation," American Political Science Review 63 (June 1969) : 361-78; (September, 1969): 808-32.

ในด้านรายได้ ข้าราชการตำรวจนครบาลที่มีระดับรายได้ต่ำและปานกลางมีแนวโน้มไปลงคะแนนเสียงมากกว่าข้าราชการตำรวจที่มีรายได้สูง (6,000 บาทขึ้นไป) และข้าราชการตำรวจที่มีรายได้ในระดับต่าง ๆ กันมีแนวโน้มที่จะไปเลือกตั้งโดยความสำคัญในตนเองมากกว่าถูกระดม และการเลือกตั้งจะเลือกโดยคำนึงถึงทั้งพรรคและตัวบุคคลเป็นเกณฑ์

ในแง่ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ ข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาในการประกอบอาชีพตั้งแต่ 6-10 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าข้าราชการที่มีระยะเวลาในการประกอบอาชีพ 1-5 ปี การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจที่มีอายุราชการ 6-10 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มไปด้วยความสำคัญของตนเองโดยคำนึงถึงพรรคและตัวบุคคลเป็นเกณฑ์มากกว่า

ผลสรุปข้างต้นแสดงให้เห็นว่า อิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจ มีลักษณะแตกต่างไปจากประเทศตะวันตกและแบบแผนทางพฤติกรรมของคนไทยโดยทั่วไป กล่าวคือในประเทศประชาธิปไตยตะวันตก ผู้เลือกตั้งมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง มีแนวโน้มที่จะไปเลือกตั้งมาก และในกรณีของไทย ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกลับมีแนวโน้มไปลงคะแนนเสียงมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า แต่ในกรณีของข้าราชการตำรวจ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงและต่ำ ต่างมีแนวโน้มที่จะไปลงคะแนนเสียงในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

ความสนใจและความรู้สึกทางการเมืองกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้สึกและทัศนคติต่อการเมืองกับการไปลงคะแนนเสียง พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีความรู้สึกหรือทัศนคติในทางลบต่อนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล การปฏิบัติงานของรัฐบาล ทัศนคติต่อบทบาทของ ส.ส. และการเลือกตั้ง ไม่มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงมากนัก ผู้ที่มีทัศนคติทั้งบวกและลบต่อนโยบายของรัฐบาลและระบบการเมืองของไทยต่างไปลงคะแนนเสียงในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

สถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางการเมืองภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งการบริหารการเลือกตั้ง กับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งปรากฏว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ไม่มีผลกระทบต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของตำรวจนครบาลมากนัก

แบบแผนทั่วไปของพฤติกรรมลงคะแนนเสียงของข้าราชการตำรวจนครบาล

จากผลสรุปที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจนครบาล เกิดจากความรู้สึกว่าต้องการผลักดันผู้สมัครหรือบุคคลที่ตนพอใจเข้าไปทำงาน ซึ่งเป็นความรู้สึกที่มีประสิทธิภาพทางการเมือง (political efficacy) รวมทั้งการไปเพราะด้วยความสำนึกในตนเอง มากกว่าการถูกระดมโดยให้เหตุผลว่าไปเลือกตั้งเพราะต้องการให้ได้คนที่ตนพอใจเข้าไปทำงานรวมทั้งต้องการสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ข้าราชการตำรวจไปลงคะแนนเสียงโดยเห็นความสำคัญในเรื่องการผลักดันให้ผู้สมัครที่ตนพอใจเข้าไปทำงาน แสดงให้เห็นว่าข้าราชการตำรวจนครบาลมีความรู้สึกว่ามีประสิทธิภาพทางการเมืองจึงทำให้เขาไปลงคะแนนเสียง โดยให้ความสนใจในเรื่องของการเลือกตั้ง คอยติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง จึงสามารถเข้าใจในประเด็นปัญหาที่มีการหยิบยกขึ้นมาหาเสียงและตัดสินใจได้ว่า เขาเห็นสอดคล้องกับผู้สมัครคนใดหรือพรรคการเมืองใด เมื่อข้าราชการตำรวจมองเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและนโยบายของรัฐบาลแล้ว เขาจึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และสามารถตัดสินใจว่าจะไปเลือกตั้งให้กับใครได้แต่เนิ่น ๆ เป็นส่วนใหญ่

การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยถือว่าเป็นการสรรหาบุคคลที่ตนพอใจเข้าไปทำงานและเป็นการสนับสนุนหรือส่งเสริมระบอบการปกครองประชาธิปไตย มีผลให้ข้าราชการตำรวจนครบาลที่ไปลงคะแนนเสียง ไม่จำเป็นต้องมีทัศนคติและความรู้สึกต่อระบบการ

เมืองทั่วไปเสมอไป ดังนั้น กรณีของข้าราชการตำรวจนครบาล หัสนคติและความรู้สึกต่อระบบการเมืองทั่วไป จึงไม่มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงมากนักดังได้กล่าวไปแล้ว

เมื่อพิจารณาไปถึงการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางการเมืองภายในและภายนอกประเทศก็ไม่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงของข้าราชการตำรวจเช่นเดียวกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ข้าราชการตำรวจที่เห็นว่าการเมืองไทยดีหรือไม่ดีชอบหรือไม่ชอบต่างก็ไปลงคะแนนเสียงกันเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่าข้าราชการตำรวจลงคะแนนแยกความรู้สึกทางการเมืองออกจากการไปลงคะแนนเสียง การไปลงคะแนนเสียงหรือไม่ไป เป็นเรื่องสืบเนื่องมาจากปัจจัยอื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจได้ตรงกับที่ปรากฏในระบบการเมืองของประเทศตะวันตกในหลายลักษณะ กล่าวคือ ประการแรก ระดับเศรษฐกิจและสังคมที่สูงขึ้น ไม่ได้มีผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากขึ้น การศึกษาในเรื่องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ (modernization) และการพัฒนาทางการเมือง มักจะสรุปว่า ความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้คนสนใจการเมืองมากขึ้น และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น แต่ในการศึกษาในบางประเทศพบว่า การยกระดับเศรษฐกิจและสังคมสูงขึ้นไปไม่ได้ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงขึ้น ในกรณีของข้าราชการตำรวจนครบาลก็เช่นกัน ข้าราชการตำรวจมีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำและปานกลาง จะไปลงคะแนนเสียงมากกว่าข้าราชการตำรวจที่มีฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งสูงกว่า ประการที่สอง ข้าราชการตำรวจนครบาลที่มีความรู้สึก และทัศนคติในทางการเมืองไม่มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงมากนัก

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหัวข้อการวิจัย

1. ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกพรรคหรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่งมีอะไรบ้าง ซึ่งเรามักจะได้ยินได้ฟังเสมอ ๆ ว่า การเลือกตั้งโดยทั่วไป มักจะมีการจ้างหิวคะแนนหรือการใช้เงินในการซื้อเสียง หรือเกณฑ์ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในเขตที่ตนลงสมัครให้มาลงคะแนนเสียงให้แก่ตน จึงเป็นที่น่าสนใจว่า อิทธิพลของผู้สมัครของพรรค ตลอดจนผลงานของผู้

สมัครหรือพรรคของผู้สมัครมีผลต่อการลงคะแนนเสียงมากน้อยเพียงใด ความสัมพันธ์ของผู้สมัคร กับผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง เลือกตั้งมีอิทธิพลต่อการไปลงคะแนนเสียง เลือกตั้งมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับอิทธิพลของการไปลงคะแนนเสียง เลือกตั้งของข้าราชการ ตำรวจกลุ่มอื่นหรือเปรียบเทียบกับอิทธิพลของหัวคะแนนแล้วเป็นอย่างไร

2. ความสม่ำเสมอในการเลือกพรรคการเมืองพรรคหนึ่งพรรคใด มีมากน้อยเพียงใด ผู้เลือกตั้งมีเอกลักษณ์ร่วมกับพรรคหรือไม่ (party identification) ถ้ามีการลงคะแนนเสียงชอบการเปลี่ยนพรรคแล้วเป็นเพราะเหตุใด ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในแต่ละครั้ง จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งต่างกันไป ซึ่งต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งในบางครั้งจะเป็นการเลือกพรรคเป็นสำคัญ บางครั้งเป็นที่ตัวบุคคลและในขณะเดียวกันก็เป็นทั้งพรรคและตัวบุคคล จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ถ้าการเมืองไทยเน้นความสำคัญที่พรรคการเมือง และให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว เมื่อเวลาผ่านไปผู้เลือกตั้งมีความคุ้นเคยกับพรรคมากขึ้น จะทำให้เขาไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยคำนึงถึงพรรคการเมืองมากน้อยเพียงใด ซึ่งการศึกษาในเรื่องนี้จะทำให้เราเข้าใจในพฤติกรรมกาเลือกตั้งได้มากขึ้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพทางการเมือง (political efficacy) กับพฤติกรรมกาลงคะแนนเสียง เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ควรหยิบยกขึ้นมาพิจารณา ผลการวิจัยครั้งนี้ระบุว่า การไปลงคะแนนเสียงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพทางการเมือง จึงทำให้เกิดความสนใจว่า เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ประสิทธิภาพทางการเมืองจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้มีสิทธิซึ่งเป็นข้าราชการ กลุ่มอื่น เช่น ข้าราชการทหาร ข้าราชการพลเรือน เป็นต้น ไปลงคะแนนเสียงมากน้อยเพียงใด และถ้ามีส่วนร่วมแล้วได้ไปลงคะแนนเสียงมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพราะการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะวันครบว่า ผู้ที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงมีแนวโน้มในการเข้ามีส่วนร่วมและไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองต่ำ สำหรับข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลบ่งชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพทางการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.

และควรที่จะให้การศึกษาอบรมแก่ข้าราชการตำรวจทั่ว ๆ ไปให้มีความสำนึกใน
อุดมการณ์ทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระ
มหากษัตริย์เป็นประมุข

4. ตำรวจเป็นข้าราชการกลุ่มหนึ่ง จะต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับทางด้านการเมือง แต่
ในการที่ข้าราชการตำรวจจำเป็นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับทางด้านการเมืองนั้น เป็นอีก
ปัญหาหนึ่งที่ควรหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในแง่ของเหตุผลส่วนตัว ที่ข้าราชการตำรวจเหล่านั้นมี
ต่อตัวบุคคลและพรรคการเมือง สถานที่ตั้งซึ่งอาจจะมีสถานที่ตั้งอยู่ในเขตอำนาจหรืออิทธิพล
หรืออาจจะเป็นเขตหัวคะแนนของพรรคการเมืองต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ข้าราชการ
ตำรวจซึ่งรับราชการและมีพื้นที่การทำงานอยู่ในเขตของพรรคการเมืองเหล่านั้นไม่
สามารถที่จะหลีกเลี่ยงต่อการที่จะต้องเข้าไปมีส่วนพัวพันกับการเมืองและนักการเมืองในแต่ละ
กลุ่มได้ หรืออาจจะเป็นความรู้สึกตื่นตัวในทางการเมืองของข้าราชการตำรวจในแต่ละ
บุคคลละสมัย

นอกจากนี้แล้วก็ควรที่จะพิจารณาในปัญหาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนในแง่
ผลกระทบทางสภาพแวดล้อมทางการเมือง คือในเรื่องของชั้นยศ ในการเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง
ซึ่งการเมืองมีผลกระทบในสิ่งเหล่านี้ ทั้งยังเรื่องของหน้าที่ความรับผิดชอบและการ
เลื่อนชั้นเงินเดือน ซึ่งการเมืองและนักการเมืองเข้ามามีผลกระทบต่อเนื่องในหน้าที่การ
งานเป็นอย่างมาก และจากการศึกษาจะเห็นเป็นข้อพิจารณาได้อย่างหนึ่งที่ว่าข้าราชการชั้น
ประทวนมีความไว้วางใจในทางการเมืองสูง ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจอันหนึ่งที่น่านำมาพิจารณา
ศึกษาเปรียบเทียบ.